

Tartu Linnavolikogule

Soovin esitada vastuväite Tartu Linnavolikogu 2015. a. 7. mai otsusele nr LVK-O-0230 määrata Kesklinna linnaosas Vabaduse puiestee, Gildi, Kompanii ja Munga tänava vahelisel Vabaduse pst 8 katastriüksusel asuvale haljasalale nimeks Peeter Põllu park. Oma vastuväites tuginen Kohanimeseaduse § 13. punktile (1), mille kohaselt “Kohanime määramisel tuleb eelistada nime, mis on paikkonnas tuntud ja levinud või mis on tähtis aja- või kultuurilooliselt.”

Kõnesoleval paigal on vähemalt kaks aja- ja kultuurilooliselt tähtsat nime. Esimene ja noorem neist on praegu mitteametlikult kasutuses olev Politseiplatsi nimi. Nimi tuli kasutusse tõenäoliselt juba XIX sajandi lõpus, mil selle äärsesse hoonesse asus politseivalitsus, ning kinnistus XX esimesel poolel, mil selle kasutamine on aastakümnete jooksul korduvalt fikseeritud. Nii on kirjeldatud ka kõnesolevas Linnavolikogu otsuses: „Politseiplatsi nimi esineb mitmel erineval kujul mitmetel 20. sajandi alguspoolel ilmunud Tartu linna plaanidel, mis on ära toodud 2015. a ilmunud Tõnu Raidi poolt koostatud raamatus "Tartu ajaloolistel linnaplaanidel 1600-2010". Näiteks "Polizei Platz" esineb 1909. a ilmunud "Dorpat" Tartu plaanil (raamatus plaan nr 99). "Politsei plats" esineb 1922. a ilmunud "Rahvaülikooli" Tartu linna plaanil (raamatus plaan nr 117). "Polits. pl." esineb 1927. a Tartu Linnauurimise toimkonna poolt väljaantud koguteose "Tartu" juurde kuuluval Tartu linna plaanil "Plan de la ville de Tartu" (raamatus plaan nr 123).“ Nimi kadus ametlikust kasutusest nõukogude ajal, kuid pärast Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamist ja seoses Tartu ajalooliste tänavanimede taastamisega, on Politseiplatsi (ka -pargi) nime taas kasutatud.

Otsuses Politseiplatsi nime vastu toodud põhjendus, et „politseiasutus samas piirkonnas enam ei tegutse“, ei ole ajalooliselt kinnistunud kohanimede puhul pädev. Nimetus, mis tekkis konkreetse objekti järgi, on muutunud pärisnimeks ja kinnistunud kohale endale. See, et politseiga otsest seost enam pole, ei oma selliste kohanimede juures enam tähtsust, võrdluseks kas või Tallinnas asuv Politseiaed. Sellisel moel on tekkinud sisuliselt kõik ajaloolised kohanimed. Näiteks võib tuua platsi ümber olevad Munga, Gildi ja Kompanii tänavad, vastavalt dominiiklaste kloostri, suurgildi ning Mustpeade vennaskonna järgi. Ükski neist tänavanimedest ei oma enam otsest seost nime andnud asutusega.

Lisaks on Politseiplatsi nimi ajalooteadlike tartlaste hulgas ka tuntud ja kasutuses.

Teine Politseiplatsist vanem ajalooline nimetus, mis on aga olnud sellega ka paralleelselt kasutusel, on Lihaturg. Lihaturg oli osa Söögiturust. Söögiturg hõlmas kogu Emajõe kaldapealse praeguse turuhoone ja haridusministeeriumi vahel. Lihaturu piiritles muust Söögiturust pangamaja ehitamine Raekoja platsi ehk Suurturu serva. Hiljem, kui Politseiplatsi nimi oli tekkinud ja eriti pärast seda, kui sellest kujundati haljasala, jäi Lihaturu nimi üle Gildi tänava, praeguse linnaraamatukogu

Emajõe-poolse külje pool olevale platsile, kus lihaturgu kuni praeguse turuhoone valmimiseni 1938. aastal edasi peeti.

Peeter Põllu nime andmine kõnesolevale paigale tähendaks sellele pühendusnime andmist vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele „Pühendusnimede määramise kord“. Selles soovitatakse pühendusnimedega mitte liialdada (§2, punkt 2). Kohanimenõukogu on soovitanud lisaks pühendusnime määramisele nimeandjatel kaaluda ka muid isiku mälestuse jäädvustamise viise (vt. nt. Pühendusnime Kalju Aigro tänav määramine Nõo alevikus <http://www.eki.ee/knn/knpr54.pdf>). Tartu linn on Peeter Põllule rajanud juba esindusliku mälestusmärgi ning sellele lisaks pühendusnime määramine kõnesolevale alale pole vajalik.

Teen ettepaneku tühistada Tartu Linnavolikogu 2015. a. 7. mai otsus nr LVK-O-0230 ning säilitada ja taas ametlikku kasutusse võtta kas ajalooline Politseiplatsi või Lihaturu nimi. Samuti soovin, et Linnavolikogu pöörduks seisukoha saamiseks Kohanimenõukogu poole.

Lugupidamisega

Andrus Rehemaa

Tartu linnakodanik